DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 10 november 2005 *

I mål C-197/04,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 30 april 2004,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K. Gross, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av C.-D. Quassowski, A. Tiemann och U. Forsthoff, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna K. Lenaerts, E. Juhász, M. Ilešič och E. Levits (referent),

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 maj 2005,

och efter att den 14 juli 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har i sin ansökan yrkat att domstolen skall fastställa att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 b i rådets direktiv 95/59/EG av den 27 november 1995 om andra skatter än omsättningsskatter som påverkar förbrukningen av tobaksvaror (EGT L 291, s. 40) och artikel 2 första stycket i rådets direktiv 92/79/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av skatt på cigaretter (EGT L 316, s. 8;

svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 87), genom att tillämpa skattesatsen för finskuren röktobak för rullning av cigaretter på tobaksrullar vilka säljs under namnet West Single Packs.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsrättsliga bestämmelser

2 I skäl 14 i direktiv 95/59 föreskrivs att "[t]obaksrullar som går att röka som de är efter enkel hantering [också bör] anses vara cigaretter så att dessa varor beskattas lika".

3 Enligt artikel 4.1 b i direktiv 95/59 skall "[t]obaksrullar som medelst enkel, icke-industriell hantering kan införas i cigarettpappersrör" anses som cigaretter.

4 I artikel 4.1 andra stycket i direktiv 95/59, i dess lydelse enligt rådets direktiv 1999/81/EG av den 29 juli 1999 (EGT L 211, s. 47), föreskrivs att "Förbundsrepubliken Tyskland får till och med den 31 december 2001 tillåtas beskatta sådana tobaksrullar som avses i punkt b med minst samma skattesats eller belopp som gäller för finskuren röktobak för rullning av cigaretter".

5 I rådets direktiv 92/79/EEG och 92/80/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av skatter på andra tobaksvaror än cigaretter (EGT L 316, s. 10; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 87) fastställs minimipunktskattesatser för cigaretter respektive andra tobaksvaror. Enligt dessa båda direktiv är minimipunktskattesatsen för finskuren röktobak klart lägre än den för cigaretter.

Den nationella lagstiftningen

6 Artikel 4.1 b i direktiv 95/59 har, i en i stort sett identisk lydelse, införlivats genom 2 § andra stycket punkt 2 i lagen om tobaksskatt (Tabaksteuergesetz).

7 Punktskattesatserna för cigaretter och finskuren röktobak fastställs i 4 § första stycket, punkterna 1 och 3 i denna lag. Dessa nivåer överensstämmer med minimipunktskattenivåerna enligt de gemenskapsrättsliga bestämmelserna.

8 Det framgår av handlingarna i målet att den lägsta punktskattesatsen, motsvarande den för finskuren röktobak för rullning av cigaretter, tillämpas på West Single Packs i Förbundsrepubliken Tyskland.

Det administrativa förfarandet

9 Kommissionen meddelade genom formell underrättelse den 18 oktober 2002 Förbundsrepubliken Tyskland att den ansåg att den senare underlåtit att uppfylla

sina skyldigheter enligt direktiv 95/59 och direktiv 92/79 genom att tillämpa punktskattesatsen för finskuren röktobak på produkten West Single Packs. Denna produkt skulle enligt kommissionen ha omfattats av punktskattesatsen för cigaretter.

10 Den tyska regeringen tillbakavisade kommissionens klagomål i sin svarsskrivelse av den 18 december 2002. Genom skrivelse av den 11 juli 2003 tillsände kommissionen den tyska regeringen ett motiverat yttrande och uppmanade denna att inom två månader från delgivningen av detta yttrande vidta nödvändiga åtgärder för att avbryta åsidosättandet.

11 I skrivelse av den 4 september 2003 svarade den tyska regeringen kommissionen att den vidhöll sin ståndpunkt och att den fortsatte att anse att de tobaksrullar som salufördes under namnet West Single Packs inte var cigaretter.

12 Under dessa omständigheter beslutade kommissionen att väcka förevarande talan.

Talan

Parternas argument

13 Vad gäller tolkningen av artikel 4.1 b i direktiv 95/59 har kommissionen för det första gjort gällande att det i denna bestämmelse görs en skillnad mellan icke-

industriell och industriell hantering. Adjektivet enkel förtydligar i detta sammanhang enbart adjektivet icke-industriell.

14 För det andra har kommissionen gjort gällande att en systematisk analys av direktiv 95/59 visar att detta avser att fastställa bestämda kategorier av tobaksvaror. Beskattningen av dem beror på deras klassificering i någon av dessa kategorier, vilket innebär att otydligheter i klassificeringen av nämnda varor direkt kan leda till en allvarlig snedvridning av konkurrensen.

15 För att undvika klassificeringssvårigheter har kommissionen föreslagit en objektiv analys för att avgöra om tillverkningsprocessen är en enkel icke-industriell hantering. Enligt kommissionen skall som objektivt kriterium vid denna bedömning användas en slutprodukt vars form, både i fråga om mängden tobak som används och fyllnadsgraden eller densiteten på fyllningen, är fullständigt identisk med en helt industriellt tillverkad cigarett. Kommissionen anser att vad gäller finskuren röktobak, beror slutproduktens utseende till stor del på konsumentens skicklighet och den kan därför inte jämföras med en industriellt tillverkad cigarett. Däremot ger förtillverkade tobaksrullar, som genom en helt manuell hantering, således icke-industriell, förs in i förtillverkade cigarettpappersrör en slutprodukt som till mycket stor del är identisk med en industriellt tillverkad cigarett.

16 Kommissionen har vidare erinrat om att syftet med den bestämmelse som är föremål för bedömning, vilket framgår av skäl 14 i direktiv 95/59, är att säkerställa att cigaretter beskattas lika. Följaktligen skall inte en cigarettillverkare kunna undvika den högre beskattningen för cigaretter genom att helt enkelt avstå från den sista fasen i tillverkningen och överlåta till konsumenten att själv tillverka en vara som till stora delar är identisk med en cigarett.

17 Kommissionen har vidare betonat att Förbundsrepubliken Tyskland enligt artikel 4.1 andra stycket i direktiv 95/59 till och med den 31 december 2001 fick beskatta sådana tobaksrullar som avses i punkt b med minst samma skattesats eller belopp som gällde för finskuren röktobak. Kommissionen anser att detta undantag omfattar, bland annat, sådana produkter som West Single Packs. Denna undantagsbestämmelse skulle emellertid inte vara nödvändig om produkter som West Single Packs ansågs som finskuren tobak och inte som cigaretter.

18 Kommissionen anser att begreppet enkel, icke-industriell hantering, vilket förekommer i artikel 4.1 b i direktiv 95/59, skall ges en vidsträckt tolkning. Således skall alla produkter som konsumenten, utan omfattande manuell hantering, tillverkar av tobaksrullar och förtillverkade cigarettpappersrör, och som till mycket stor del är identiska med industriellt tillverkade cigaretter, anses vara cigaretter i den mening som avses i denna bestämmelse.

19 Vad gäller tillämpningen av dessa bestämmelser såsom de definierats ovan på produkten West Single Packs har kommissionen hänvisat till den internationella publiceringen av patent för West Single Packs (publicerad i enlighet med konventionen om patentsamarbete med benämningen "förpackning för finskuren röktobak"). Enligt denna publicering handlar det om en produkt som erbjuder konsumenten en möjlighet att själv utan svårighet tillverka en cigarett som i alla avseenden är jämförbar med en industriellt tillverkad cigarett och som dessutom har fördelen av att beskattas om finskuren röktobak. Följaktligen anser kommissionen att kriterierna för tillämpning av artikel 4.1 b i direktiv 95/59 är uppfyllda i förevarande fall och att de aktuella produkterna, såsom West Single Packs, skall klassificeras i kategorin cigaretter.

20 Den tyska regeringen anser att de kriterier som kommissionen använt för att tolka artikel 4.1 b i direktiv 95/59 i de avgörande delarna inte uppfyller kraven på objektivitet och enhetlig tolkning.

21 För det första är den tyska regeringen av den uppfattningen att det i bestämmelsen, genom adjektivet enkel, uppställs ett ytterligare kriterium, vilket, i likhet med adjektivet icke-industriell, har en egen betydelse. Om man följer kommissionens resonemang, enligt vilket adjektivet enkel endast förtydligar adjektivet icke-industriell, kan man fråga sig hur en komplex icke-industriell hantering och enkel industriell hantering borde klassificeras. Enligt den tyska regeringen skulle, om kommissionens tolkning tillämpades, dessa två kategorier hamna utanför den aktuella bestämmelsens tillämpningsområde.

22 Den tyska regeringen anser att det för att uppnå målsättningen för direktiv 95/59, vilken är att säkert avgränsa två typer av produkter, är nödvändigt att tillämpa de två kriterierna att hanteringen skall vara enkel och att den skall vara av icke-industriell karaktär. Om endast icke-industriell karaktär beaktas är en skillnad i beskattningen i förhållande till finskuren röktobak inte längre motiverad. Detta kriterium tillåter nämligen konsumenten att själv tillverka en cigarett med en icke-industriell hantering, och slutprodukten skulle i det fallet också vara en cigarett.

23 Vad gäller avgränsningen mellan dessa två kategorier av produkter på grundval av slutproduktens kvalitet har den tyska regeringen betonat att det är tydligt att det inte är detta kriterium som beaktas i direktiv 95/59 utan i stället den tillverkningsprocess som är nödvändig för att erhålla denna slutprodukt.

24 Efter att på så sätt ha definierat de bestämmelser som är tillämpliga på produkten West Single Packs har den tyska regeringen för det första gjort gällande att tillverkning av en cigarett av West Single Packs med nödvändighet innebär flera på varandra följande moment vilka kräver en noggrann och erfaren hantering. Den tyska regeringen har bland annat hänvisat till att personer som deltagit i tester ansett att användningen av West Single Packs är komplicerad, föga praktisk och kräver mycket övning, vilket inte uppmuntrar till att karaktärisera den som enkel.

25 För det andra har den tyska regeringen gjort gällande att handlingarna avseende patentet för West Single Packs inte tar upp egenskapen enkel icke-industriell hantering, eftersom de avser att visa produktens nyhetsvärde.

Domstolens bedömning

26 Frågan huruvida fördragsbrott föreligger, vilket påstås av kommissionen, är beroende av om produkten West Single Packs omfattas av definitionen på cigarett i artikel 4.1 b i direktiv 95/59.

27 Domstolen erinrar, i likhet med generaladvokaten i punkt 27 i hans förslag till avgörande, om att det vid en jämförelse mellan de olika delarna i direktiv 95/59, speciellt artiklarna 4–6 samt skäl 14 i direktivet, framgår att gemenskapslagstiftaren avsett att göra en tydlig skillnad mellan å ena sidan tillverkade tobaksrullar vilka anses som cigaretter och å andra sidan röktobak avsedd att formas till cigaretter. Det görs sålunda en tydlig materiell skillnad mellan tobak som redan av tillverkaren gjorts till en enhet i samma form och storlek som en cigarett och lös tobak som rökaren själv måste forma.

28 Detta konstaterande har stöd i rättsutvecklingen vad gäller andra skatter än omsättningsskatter på tobaksvaror. Genom rådets direktiv 92/78/EEG av den 19 oktober 1992 med ändring av direktiv 72/464/EEG och 79/32/EEG om andra skatter än omsättningsskatter som påverkar förbrukningen av tobaksvaror (EGT L 316, s. 5; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 84) har gemenskapslagstiftaren nämligen utvidgat definitionen av cigarett genom att till denna lägga "[t]obaksrullar som medelst enkel, icke-industriell hantering kan införas i cigarettpappersrör".

29 I förevarande fall är det ostridigt att produkten West Single Packs består av tobaksrullar i den mening som avses i artikel 4.1 b i direktiv 95/59.

30 Det är emellertid ändå nödvändigt att avgöra om denna produkt är tobaksrullar "som medelst enkel, icke industriell hantering kan införas i cigarettpappersrör" i den mening som avses i artikel 4.1 b i direktiv 95/59, nämligen den bestämmelse som kommissionen stött sig på i sin talan.

31 Som generaladvokaten har noterat i punkt 25 i sitt förslag till avgörande och vilket bekräftats av den demonstration som kommissionens ombud gjorde under förhandlingen innebär tillverkningen av en cigarett av West Single Packs tillverkade komponenter en enkel icke-industriell hantering som helt enkelt består i att föra in nämnda komponent, inslagen i sin aluminiumförpackning, i ett rör av cigarettpapper och sedan dra bort aluminiumomslaget medan tobaken blir kvar i röret.

32 Det följer av detta att de aktuella tobaksrullarna skjuts in i cigarettrör genom en enkel icke-industriell hantering. Således är alla kriterier i artikel 4.1 b i direktiv 95/59 uppfyllda.

33 Domstolen konstaterar följaktligen att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 b i rådets direktiv 95/59 och artikel 2 första stycket i rådets direktiv 92/79 genom att tillämpa skattesatsen för finskuren röktobak för rullning av cigaretter på West Single Packs.

Rättegångskostnader

34 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att svaranden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Förbundsrepubliken Tyskland har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom

1) Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 b i rådets direktiv 95/59/EG av den 27 november 1995 om andra skatter än omsättningsskatter som påverkar förbrukningen av tobaksvaror och artikel 2 första stycket i rådets direktiv 92/79/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av skatt på cigaretter genom att

tillämpa skattesatsen för finskuren tobak för rullning av cigaretter på tobaksrullar vilka säljs under namnet West Single Packs.

2) Förbundsrepubliken Tyskland skall ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter